

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZOLNOK-DOBOKAMEGYE ES A MEGYEI GAZDASÁGI-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Szécsenyi-utca, (csizmadiaszin alatt.)

Névtelenül beküldött és bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Nyúltéri cikkek garmondsora után 30 kr. fizetendő.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.

Helyben és vidékre egész évre 6 frt, — fél évre 3 frt,
— évnegyedre 1 frt 50 kr

Községeknek, egész évre előfizetve 5 frt.

Hirdetési díjak:

egy 30 négyszög cm. tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja
50 kr. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr.

A városok regaleja.

Deés, 1888. szept. 26.

A tervbe vett regale, vagy sajátlag a kisebb királyi haszonvételek közül a legjövödelmezőbb ágnak: az italmérésnek megváltása érdekében tett intézkedéseket s az ezek által felköltött mozgalmakat, lapunk közelebbi számaiban ismertettük volt.

Jelenleg ez ügyre nézve a bérczes hazánkat illető teendők az erdélyi gazdasági egylet, vagyis az ez által kiküldendő bizottság kezei közé van letéve, melynek hivatása a kormányjavaslattal szemben: az érdekeltek javára egy előnyösebb előterjesztés előkészítése.

Azonban az eddigi mozgalmak a kérdést a maga általánosságában fogták fel és tárgyalták, nem tévének különbséget a magánosok, egyesek (falvak) és a városi vagy erkölcsi testületek regale-jövedelme értéke közt. Pedig a városok által élvezett regale-jövedelem és az egyes birtokosok regalejoga jövedelmei között akkora eltérés van, hogy e kétféle regale javadalom megváltása ugyanazon alap és kulcs szerint igazságosan nem eszközölthető.

Ugyanis a városoknak a regalejogból eredő jövedelme bizonyos és rövid tartamu évfolyamok alatt aránytalan növekedést mutat fel. Tehát ott egy oly értéktökről van szó, a mely — míg maga, a tőke tényleges értéke nem változott, — jövedelmezősége folyton nőtt.

Mikor tehát egy ilyen természetű értéknek az állam által másszerű értékkel való kicserélése forog szóban, akkor mindenesetre azok a reménybeli jövedelem-szaporulatok is legalább ötven évre előre megállapítva számításba veendő, mert így a városok abba a helyzetbe juttatnak, hogy regalejoguk meg-

váltása esetén majdnem a tényleges értékkel felérő jövedelem veszteséget kell szenvedniök.

Hogy áll ez a kérdés Deés városát illetőleg?

Ha a közelebbi évek regale-jövedelmét, illetőleg csak a pálinka mérhetési jog jövedelmét tekintjük, és általános kerek összegekben vesszük, úgy találjuk, hogy a hatvanas években 6000 frt volt, a hetvenes évek elején 8000 frtot tett, midőn a nyolcvanas években már 14,000 frton lett kiadva s még hozzászámítandó a város világítási költségére hozzákötött jövedék is. És így az épen ez évben lejáró haszonbér-ciklus, az árverzési verseny csökkentésére igénybe vett „hallgass pénz“ mellett is, összesen 15,000 forintot tesz.

Midőn a pálinkamérés haszonbéri jogának ily progressiv emelkedése van, annak lehető teljes értéke kiszámításánál tekintetbe veendő az is, hogy Deés városa nem lévén ugynevezett „zártváros“, benne minden lakós bárhonnan és bármily mennyiségben hozhatott be saját számára pálinkanemű italt. És ezen díjmentesen behozott ital összege azt hisszük, hogy a haszonbérlok által a város területén elárusított ital összegének legkisebb számban felerészét teheti. A mi a kárpótlandó összegbe szintén felveendő lenne.

És ha a kormány megváltási alapul az 1882. és 1887. év közötti öt évet veszi, illetve az ezen öt év alatt elért jövedelem átlagát, akkor igaz, hogy a legmagasabb értéknek megfelelő kártalanítást állapít meg, csak hogy azt nem veszi számba, hogy a városok minden kárpótlás nélkül veszti el az ugynevezett reménybeli jövedelem többletet, vagyis a folyton növekvő reménybeli hasznokat. Más szóval a kormány javaslata szerint némi és teljesen aránytalan

kárpótlás adatik ugyan a multban elért jövedelmek megtérítéseül, de épen nem adatik semminemű kárpótlás ama jövedelem többletért, mely a városok által a jövőben fogna elérteni azoknak progressiv fejlődése következtében, a fogyasztás is ez arányban fokozódván.

És épen ezért az ily módon felettébb érzékenyen fenyegetett városok közül már is Arad és Eger emelték fel szavukat a kormány által tervezett érzékeny megkárosítás ellen, s közelebb Kolozsvár is akcióba lépett.

Deés városa képviselőtestülete legközelebbi ülésében is fennforgott ez ügy, mint az ez ülésről hozott tudósításunkban olvasható. Azonban a képviselőtestület a helyett, hogy a megváltandó igény megállapítására tett volna kezdeményezést, mint első és főteendőre, a kocza-puskások szokása szerint a még meg nem lőtt medve bőre feletti osztzkodás önző pontján tartja magát. A kérdés megoldhatása érdekében fenntartjuk magunknak, hogy a deésiek regale-ügyéhez történelmi és az arra vonatkozó törvények értelmében igénytelen nézetünket elmondhassuk.

Deés város képviselőtestületének közgyűlése.

A városi képviselő-testület folyó hó 22-én gyűlést tartott.

Első sorban arról volt szó, hogy a deési tanítói fiókkör elnöke átirata szerint a tanítók — letelvén az unalmas hosszú vakáció — szeretnének Rettegre menni gyűlésre, de költségre van szükség, intézkedjék a képviselőlet annak kiutalása végett.

Tanító nem volt jelen csak egy; de az is gyönyörködhetett benne, hogy milyen melegen karolták fel az ügyet. Róth Pál ajánlja, hogy adja-

szövetet; inkább hiuságból, tetszelgési vágyból, mint szükségből.

Keleten egészen más szerepe volt a fátynak; ott inkább kényszerűségből viselték, mert az érzékiség és soknejűség folytonos bizalmatlanságot keltett férfi és nők között. Ott sűrű fátyn fedte be az arcot, mely még az arcvonásokat sem engedte megkülömböztetni.

A Bosporus regényes partjain még mindig lefátynozott nők sétálnak és Mahomed hivei nagyon is hódolnak e szokásnak.

A jelenkori divatban folytonos szerepet játszik a fátyn és a következő symbolumokat jegezték fel róla:

A fátyn a nőnek bizonyos ingert kölcsönöz, érdekessé és vonzóvá teszi. Ha a kalapot körül fonva csupán a homlokot fűdi el, a nőt regényessé teszi, ha a szemén túl az orrocskára bocsájtkozik, akkor bizonyos kaczer jelleget ad; ha az ajakig nyul le, a nő ingerlő, de ha az egész arcot elfűdi, akkor a nő méltóságteljes, nemes külsőt nyer.

A szobrot, a képet leleplezés előtt sűrű fátyn borítja, mert az ember kíváncsi a fátyn titkait kitudni és figyelmét jobban leköti a várakozás.

Azt mondják, hogy a fátyn a házasság jelképe, mert kifejezi annak titkos bizonytalanságát.

Köszönöm alásan!

Ebből az egyből nem kérnék!

Stella.

A „Szolnok-Doboka” tárczája.

Nőknek.

Mi lett volna az emberből, ha neki megadták a jövő titkaiba bepillantani; mivé lenne, ha tudná előre, hogy mit tartott fenn számára a végzet, nevezzék azt a teremő akarátának, avagy fatumnak? Am bölcsen van az így beosztva és az ember — mondja a költő — ne kísértse vizsgálni azt, a mit az istenek örök homályba burkoltak.

Sűrű fátyn fűdi el az ember elől a jövőt, hogy mi fog történni, azt a jövő fátyn borítja.

Ime ezek a jelképes mondatok, melyeket a bizonytalanság, a tudatlanság eszméje reánk parancsol.

És valóban ez a fátyn sűrűbb a ködnél, állandó, épen úgy, mint az ember véges elméje.

De ne bölcselkedjünk, mert, hogy miért nem tudjuk még a legközelebbi percznek is jövőjét, azt megfejtani nem lehet, mert fátyn borítja.

Ismerik hölgyeim a fátyn? Hogyne!

Ezt a gyöngö foszlányt, azt a vékony kis szövénnyt, mely a női harcban oly hatalmas fegyver, mely a nők kulturtörténetében oly nagy szerepet játszott, mely a divat, a felfogás, a műveltség fokozatai szerint viseletben annyi változatnak volt alávetve...

Valamikép az eszményi fátyn elrejtí az em-

ber elől a jövőt, aképen rejti el sokszor a divatos fátyn még az ismerős női arcot is.

Tulajdonképen a titoknak jelképe, s az emberiség a természettől kölcsönözte. A természet is szereti a titkozást. Ha elmúlnak a nyári szép napok, ha kihál a liget, lombtalanná lesz a fa, elhallgat a csalogány, hegyek, folyamok mentén borongós ködfátyn fűdi el a tájat.

De a nap éles sugarai áttörnek a bizonytalan pára-tömegben, s az oszladozó fátyn élénk színekben tárja fel még a szendegő természetet is.

S ha a szende kis leány az utcán végig megy és a késő ősznek hideg szele érinti a rózsás arcot, a márványhomloktól a bibor ajkig gyöngö fátyn védelmezi meg. A félig elfűdött arc, a hideg piros rózsái oly ingerlők, oly varázsteljesek a fátyn alatt.

Ha a női arcot fátyn borítja, meennyivel szebb és meglepőbb az, ha az valóban szép.

Jelképe az örömmnek és bánatnak egyaránt.

Az öröm jelképe, ha a boldog ara szemérmes arcát fűdi el, mikor az élet legszebb szavát ejti ki: szeretem!

A keserű fájdalom jelképe, midőn a fekete fátyn ereszkedik alá a kuszált hajakról a siró hölgy gyászruhájára.

Már az ókori nők viselték, hidegebb égalj alatt hideg ellen, meleg vidéken a szűrő napsugár ellen.

A római és görög nőknél nagy divatot űttek vele, s különféle színekben viselték a finom

nak be kumulatív számlát, (Jöttünk, mentünk 100 frt?...) de egyszersmind azon óhajának is adott kifejezést, hogy a fiókkör hivassék fel odahatni, hogy a gyűléseket jövőre tartsák Deésen meg, mert alkalmatlan (vagy mi?) számlákat likvidálni. Így vélekedik Hartmann is, hozzátéve, hogy könnyebb 16 faluból 16 tanítónak Deésre jönni, mint Deéről 16 tanítónak Rettetre menni. Vagyis: ha nem mehet Mahomed a hegyhez, hát jöjjön a hegy Mahomedhez.

Szegény fiók!... De se baj, megadták fejénként a 3 forintot költség gyanánt, lesz tehát utazás.

A tanítói ügyről átmentek — per idearum associationem — az iskola ügyre.

Az iskolaszék átiratban jelzi, hogy a Czicz-hegyi szőlők körül lakóknak szükségök lenne egy iskolára. Sok jó gyerek lehet ott, vagy 40, de nincs iskola; ajánlja a Vékony-féle telek megvásárlását, arra lehetne jó nagy iskolát építeni.

Az első felszólaló — ki is volna más, mint Hartmann Ferencz — elismeri az iskola szükségességét, de egyszersmind egy másik iskolának, a Mulatón felállított vegyes községi népiskolának szükségtelenségét is, mert annak rendesen alig van egy néhány növendéke, a mi abból származik, hogy városunk a felekezetek buzgósága által kellőleg el van látva elemi iskolákkal. S éppen ezért most, midőn köztudomásszerint az alsó községi leányiskola tanítónője „férjhez menendő“, a város szűk anyagi viszonyait is tekintetbe véve, ajánlja a mulatói népiskola tanítónőjének az alsó leányiskolába való áthelyezését s így a különben is fölösleges mulatói népiskola beszüntetésével állíttassék be egy iskola a Czicz-hegy körül lakó vinczellérek gyermekei számára. Ezen tényállást az iskolaszéki elnök és Nagy Benedek is erősítették és támogatták, felbozva, hogy alig jár 8—10 gyermek azon iskolába. Kustár Károly a Vékony-féle telket valószínűleg igen vékonynak s az árát igen vastagnak tartotta, mert ajánlja, hogy ne vásárolják meg, hanem a tagosítás alkalmával szakítasson ki magának a város egy telket a Deberke patak körül, legalább ott tudni fogják a leczkét, mint a víz.

Hartmann Ferencz felszólalása, közbeszólása és hozzászólása után elhatározták, hogy az eszme nem lévén még jól megérve, bizassék meg az iskolaszék, hogy tegyen újabb javaslatot.

Azután valami tanácskozási szabályrendeletet olvasott fel a jegyző, lehető pianissimó hangon.

Először is Hartmann Ferencz szólal fel és indítványozza, hogy jövőre több rendes gyűlés tartassék, mert az csakugyan szatira, hogy két rendes- és 16 rendkívüli gyűlés tartassék. Legyen legalább 6 rendes közgyűlés. Ezt mindenki könnyen felfoghatja. Ugyanis Hartmann Ferencz javasol, indítványoz, felszólal, közbeszól, hozzászól, ellenindítványt ad be, szót emel, elfogad, nem fogad el, szavaz, örül ennek vagy annak, sajnálja, hogy így történt, felvilágosítást kér, belenyugszik stb. Világos tehát, hogy mindezen lelkiállapotokat, ha csak 2 rendes gyűlés van, évenként csak 2-szer fejezheti ki. Már pedig a javaslat szerint csak 2 rendes gyűlés van rendszeresítve, tehát csak 2 esetben lehet önálló indítványt tenni. — (Frank János közbeszól: „gyengén állunk!“) Hartmann folytatja indoklásait egyebekre nézve is, nagyobb nyomaték kedvéért Gál Jánosra néz, Gál is elkezd beszélni, eszébe jut a Deberke pataka; a polgármester csöngtet, Gáspár, ki a szögletben lámpát takarít, elejti a tekercset, a csönd helyre áll. Bándi György hozzászólása után a javaslatot elfogadják.

Ezekután következett egy nagyon fontos tárgy, mely a tárgysorozat stereotip kifejezéséből legkevésbé volt kiismerhető. Ugyanis nem „az italmérési jog szaporítása“-nak tárgybani bizottsági jelentés volt sajátlag az ügy, s miután az a tárgysorozatban oly értetlenül volt kifejezve, nem csoda, hogy ha maga a képviselőtestület is ez uton nem igazodhatott el. A kérdés lényege az volt, hogy a Deés városi regalejognak birtokosai, az ugynevezet antikvatulajdonosok, az abszolút kormány megbukása után, az italmérési jövedelemnek egy negyede mellett — mint a mi a várost illette — még egy negyedet — önként — a város javára átengedtek, s így az italmérési jog jövedelem fele részét e folyó év végéig folytonosan a város élvezte. Azonban a birtokosság már ez év elején elhatározta, hogy az általa felajánlott egynegyedet visszaköveteli saját javára, megjegyezvén, hogy a haszonbér felerészét saját kezelése mellett há-

boríthatlanul használja, felosztván azt az antikvák száma szerinti arányban a tulajdonosok közt.

Ez a kérdés élénk vitára szolgáltatott okot. A képviselőtestületnek számtalan tagja egyszersmind korcsmajogtulajdonosnak tekinti magát, s nagyon természetesen — mint ilyen — inkább szeretné a saját érdekét kielégítve látni, mely ellenkezik a város közérdekével, mert ezáltal elesne eddigi jövedelmének egy részétől. Egyelőre a bizottsági vélemény emeltetett határozattá, mely szerint a status quo meg lenne tartandó jövőre is, mert 3 évnél régebbi idő óta van a város, mint erkölcsi testület, a birtokossággal együttesen hasznosított korcsmajog felerészének gyakorlatában, s minthogy ezen arány a város költségvetésében és leltárában mindig fel volt véve, arról önként a város le nem mondhat, illetve a birtokosság által vitatott 1/4-ed résznyi jutallékkal meg nem elégedhetik. Különben is a város közönségének a keze ezen ügyben annyira meg van kötve a községi törvény világos intézkedése által, hogy, ha önként átengedné is a birtokosság által követelt részt, a fennhatóság mindenesetre megsemmisítené az eddigi gyakorlattól eltérő határozatot.

Weér György deési birtokos a terhére kiírt járdalerakási költség ellen intézett felszólalásában csak azt kéri, hogy egyenlő mértékkel mérassék az igazság. Ez szent igaz, csak hogy első sorban azon a mértéken kell változtatni egy kicsit. A járdalerakási költség megállapításánál az érvényben lévő szabályrendelet tartandó szem előtt s a mennyiben a szabályrendelet némely intézkedése hiányos, meg kell reperálni azt. A felszólamlás — mint elkésett — el lön utasítva.

Polgármester bejelenti, hogy Csákány Dániel volt városi irnok tartozásait leszámolta s az ötlet még megillető járandóságot a képviselőtestület előbbi határozata értelmében folyóvá tette. Mintha csak a képviselőtestület jóváhagyására várt volna a szerencsétlen véget ért nyugalmozott tisztviselő, a gyűlést követő napon elbujdosott abba a házba, hol e földön átélt szenvedések nem fognak ismétlődni.

A felsőbb polgári- és községi iskolai zárszámadások az 1887—88-iki iskolai évről, továbbá a költségvetések az 1888—89-iki iskolai évre jóváhagyattak, melyek után a gyűlés szétoszlott.

IRODALOM.

— **Megjelent** Gelich Rikárd tábornoktól „Magyarország függetlenségi harcza“ című művének 27—28 füzeté, melyben a nagytehetségű író pragmatice adja elő Görgei azon eljárásait és magatartását, melyek a függetlenségi harc kimenetelére végzetes befolyással voltak. A közelebb megjelenő füzet a nagyjelentőségű mű be lesz fejezve. Egy füzet ára 80 kr. Kapható Budapesten, Aigner L. könyvkereskedésében.

— **Előfizetési felhívást** vettünk a „Magyar Háziasszony“ című lapra, mely most már a hetedik évfolyamát járja, s ezen idő alatt lankadatlan buzgalommal szolgálta a magyar nők ügyét, nemcsak mint a nők jogainak törhetlen őre, hanem mint azoknak hű tanácsadója a háztartás, egészségügy, gyermeknevelés, házikertészet, kézimunkák, szóval a házi teendőik tágas mezőjén, mindenütt jó tanácsokat osztva s hasznos utmutatást adva az annyira szükséges takarékoság elveinek gyakorlati megvalósításában. E mellett a magyar irodalom jelesseit is megszólaltatja a lap szépirodalmi mellékletében. Előfizetési ára negyedévre 1 frt 50 kr.

— **Megjelent** Hoós János dévai állami zenetanártól az „Eredeti magyar daltár“ második évfolyamának szeptember havi füzeté. Tartalmaz több szerzőtől hét dalt azon értesítéssel, hogy a következő számok czimbalomra átírt dalokat is fognak hozni. Előfizethetni a fennirt szerzőnél félévre 2 frttal.

— **Dolinay Gyula** szerkesztése alatt jelenik meg a „Lányok Lapja“. Ajánljuk a bekövetkező negyedévvél olvasóink figyelmébe e kedélyesen szerkesztett kis lapot. Nemkülönb ennek társlapját, a „Hasznos Mulattató“ képes lapot is, egyenként 1 frt negyedévi előfizetéssel.

— **A serdültebb ifjúság számára** „Magyar Ifjúság“ czímen tartalmas képes közlönyt szerkeszt Radó Antal. A kultuszminiszter is ajánlja e lapot. Egyes füzet ára 25 kr., egész évi előfizetési ára 6 frt.

VEGYESEK.

— **Uj telekkönyvi hatóság.** A magyar-láposi kir. járásbírósa f. évi október 1-től telekkönyvi hatósággal lesz kibővíve. — Telekkönyvvizetőkül Wohlman József deési segédtelekkönyvvizetőkül léptették elő, kinek tiszteletére számos barátai e hó 27-én búcsu-vacsorát rendeztek az „Európa“ szállodában. Jó kívánságunkkal mi is barátai és tisztelőihez csatlakozunk, óhajtván, hogy új állomásán, habár szűkebb körben is, oly tiszteletben és közbecsülésben részesüljön, mint Deésen.

— **A gránitjárda** lerakása a főtér északi részén, a színházról felfelé, munkálatban van, mely a város ezen legszebb, legélénkebb pontját még jobban kiemeli. A jövő-menő közönségnek kényelmesebbé teszi a közlekedést.

— **A deési honvéd-siremlék** létesítésének ügye a végmegoldáshoz közelit. A folyó hó 27-én megtartott választmányi ülésen a Bartók József építész által bemutatott siremléktervezet elfogadtatván, annak elkészítésével Keresztes Nándor elnöklétében Szarvadi Adolf, Bíró Antal, Kádár József és Bartók József bizattak meg. Minden számítás szerint a siremlék a jövő év tavaszán felállítható lesz. A mint értesülünk a választmányban föl lett volna említve, miszerint a közös sirban nyugvó tetemek, csontok kiásatva szállíttatnának fel a nagytemetőbe, s az ott ásott sir fölé emeltetnék az emléket. Ezen indítványnak tekintetbevételét mi is osztjuk, nemcsak azért, mert a mostani sirhely az ugynevezett „Kis-temető“ egy félreeső, elhagyott hely, hanem tekintetbe veendő az is, hogy miután ezen volt temetkezési helynek az alját a Szajka pataka mossa, abból évenként jó darabot hord el, úgy, hogy ha 40—50 évre visszagondolunk, a régi térmértéknek csak fele van meg, s így nemsokára — a mellett, hogy a siremlék jövőendője nincs biztosítva — a megdicsőülteknek tetemei is csakugyan átszállítandók lesznek. Hát a siremlék tervét nem lenne-e szükséges az adakozó közönségnek bár némi körülírással tájékoztatólag bemutatni?..

— **Harmincz napi folytonos derült idő után** kiszáradt földjeinket mult péntek alkonyán több óráig tartott meleg eső üdítőleg áztatta meg.

— **Műkedvelői előadás.** Helybeli műkedvelők, Jánosy Gábor vezetése alatt e hó 15-én a színház-alapjára színi-előadást rendeznek. Színre kerül „Fenn az ernyő nincsen kas“, Szigligetinek a Teleki-alapítványból 100 arany pályadíjat nyert jeles vigjátéka. — Mely előadásra a közönség figyelmét előre is felhívjuk.

— **A rettegi állami iskola növendékei** a szolnok-dobokavármegyei általános tanító-egyesület deési fiókkörének 1888. október 1-én Rettegen, az áll. iskola helyiségében tartandó gyűlése alkalmával műkedvelői színelőadást rendeznek. Előadatik „Alom az erdőben, színmű 1 felvonásban. Ezt követik dalok és szavallatok. Záradékol: A négy évszak, néma-képlet, bengáliai fényvel világítva. Belépti jegy személyenként 60 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak. A tiszta jövedelem a rettegi szegény iskolázók felruházására fordíttatik. Kezdete 1/28 órakor.

— **A róm. kath. státusnak** Lönhardt Ferencz püspök elnöklété alatt tartott közgyűlése egyik főtárgyát képezte: az egyház javainak kezelése fölötti intézkedés. A másik a szegény papok fizetésének jobbítása. Lönhardt Ferencz püspök hosszabb előterjesztést készített ez ügyről. A püspök részletezi, hogy a nagymérvű segélyt honnan lehetne venni. S arra az eredményre jut, hogy ma még nincs rá elegendő alap; nagy szükség volna a nagylelkű alapítványokra. A maga részéről 4310 frt évi segélyt már utalványozott, el fog menni még tovább is; de mindent nem tehet, mert jövedelmén sok a másnemű teher is. Emelít, hogy a magyar püspöki kar meg akarja adóztatni önmagát s megalkotni az alapot; s ennek kapcsán fölveti a kérdést: hogy adományával járuljon-e a magyar országos alaphoz, avagy létesítsenek külön erdélyi alapot. Ő ez utóbbit ajánlja, az erdélyi autonómia való tekintetből. A püspököt Kolozsvárt többféle meleg ovációban részesítették.

— **Lönhardt Ferencz** katolikus püspök Kolozsvárról a szolnoki egyházmegyébe bérmautrá indul. E hó 29-én Beszterczén, október 1-én Naszodon, 2-án Radnán, 4-én Cs. Kereszturon, 5-én Rettegen, 6-án Deésen, 7-én Deésaknán, 9-én Szamosujvárt fog bérmaolni.

— **A Kolozsvári Athletikai Klub** versenyző tagjai e hó 28-án vonultak Deésen keresztül Beszterczére. Dunki és Benkő kerékpározók még délután két órakor ide érkeztek. Kolozsvárról 4 óra alatt tették meg az utat. A gyalogversenyzők közül elsőnek Mosoczy, deésaknai sóbányatiszt érkezett meg, éjjeli 12 óra tájt. Utána Borbély, Kolozsvári és Kiss, egy órával később a többi, Kuszkó István titkárral élükön. Pihenő helyül Zádoreczky Márián lakása volt kijelölve, hol gazdagon terített asztallal várta a felkért bizottság Diószegi Samu kir. mérnök, Bokros Andor m. aljegyző, ifj. Krémer Samu személyében. Számos érdeklődő nézte az Athletákat, kik rövid rövid pihenés és falatozás után — természetesen jó bor sem hiányzott — éjjelután 2 órakor folytatták utjukat. Beszterczére is Mosoczy érkezett be el-

sőnek, 7 pereczel előzvéen meg a többi versenyzőket.

— **A honvédek a walesi herczeg előtt becsületet vallottak** lovas-gyakorlatukkal Keszthelyt. A gyakorló-térre az angol trónörökös gr. Festetich Taszilóné szül. hg. Hamilton Máriával négyes fogaton hajtattott ki. A lovasokat báró Wimpfen százados vezette. A támadás, tüzelés és díszmenet tetszettek leginkább a walesi herczegnek, ki bámulatát fejezte ki, midőn hallotta, hogy a lovasok csak két hete bevonult tartalékosak. A gyakorlatot nagy közönség nézte, mely az angol trónörökösét élénken éljenetzte. A merre a herczeg társaságával megfordul, sehohsem mulasztja el rokon-szenvének kifejezést adni Magyarországra. A környezetét képező legszűkebb társaságban rendkívül melegen emlékezett meg a király társaságában töltött belovári és gödöllői napokról. Gróf Festetich Tasziló palotájában minden hivatalos pompát és szertartást mellőznek, a fejedelmi vendég teljesen otthon érzi magát a magyar főurak társaságában. Esténként Berkes bandája játszott az uraknak.

— **Gyászshir.** A deési városház erkélyén lengő gyászlobogó hirdeté, hogy a közügynek egy hű, bár igénytelen munkása hunyt el Csákány Dániel bekövetkezett halálával. Az idvezült, midőn az önkényuralom megtörtével Deés városa is viszsanyerte alkotmányos állását, ősi konstitúciója értelmében a várost képviselő „választott közönség” saját elnöke (orátor) a tanács kizárásával függetlenül intézte a város ügyeit, s gyakorolta ellenőrzéseit: több éven át mint e testület jegyzője működött, s e testület alkotmányos küzdelmeinek szép jelenetei vannak ez idő jegyzőkönyvében megörökítve. Ezen halálesetről a következő családi gyászjelentés adatott ki: — „Alólirottak egy maguk, valamint a több közeli és távoli rokonok nevében szomoruan jelentik, hogy a gyöngéd férj és szerető édes apa, Léczfalvi Csákány Dániel folyó hó 23-án reggeli 2 órakor hosszas szenvedés után életének 71-ik, — harmadik nevével — boldog házasságának 28 ik évében jobb létre szenderült. Hült tetemei folyó hó 24 én d. u. 4 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint a Nagy-Szekeres-utcai házától a rózsahegy köztemetőbe öröknyugalomra fognak elhelyeztetni, mire a rokonok és emberbarátok szomoruan meghívatnak. Béke lengjen hamvai felett! — Deésen, 1888. szeptember 23. — Zimmermann Viktoria, mint az elhunyt neje. Csákány Zsigmond és neje Babos Sarolta és gyermekei. Csákány Terézra férjezett: Vurtzinger Józsefné. Csákány Mária férjezett: Vajda Gyuláné és gyermekei. Csákány Erzsébet férjezett: Daday Albertné és gyermekei. Csákány Paulina, mint az első és második nejétől gyermekei.”

Egy okleveles tanítónő óhajt az elemi- és polgári-iskolai tantárgyakból magánórákat adni magyar és német nyelven, valamint a fennirt iskolák növendékei körül magántanítással is foglalkozni. Ugyazintén a francia nyelvből, a rajzolás és festészetből is alapos oktatást adni. Bővebb fölvilágosítást ad a szerkesztőség.

Apró hírek. Erzsébet királynénk Ischlből október elején tér vissza Bécsbe és részt fog venni a Vilmos német császár tiszteletére rendezendő udvari ünnepélyekben. Midőn a király az udvar vendégeivel a stíriai vadászatokra megy, a királyné rég tervezett tengeri útjára indul. Pólában száll a „Miramare” jachtra, hosszabb időt töltve Korfuban. Mária Valéria főhercegnő nem megy vele, hanem még egyidőig Ischlben marad és azután Gödöllőre költözik, hová később a királyi pár is készül hosszabb időzésre. — **A főváros negyedik kerületében** végbe ment a képviselőválasztás. Óráról órára feszültebb érdeklődés mellett, de a kerülethez méltó komolysággal és példás rendben. Estére pedig a győztes párt kitörő lelkesedésének örömjaja hirdeté az eredményt: báró Kaas Ivor megválasztását. Kemény és érdekes tusa előzte meg a mérsékelt ellenzék diadalát. — **A kivándorlásról** közzétett hivatalos adatok szerint hazánkban tavaly 10,730 ember vándorolt ki Amerikába; pedig alkalmassal sokan kivándoroltak olyanok is, a kikről mit sem tud a hivatalos kimutatás. — **A katonaság s polgárság barátsága** Nagyváradon most erős lábon áll. Mindkét részről dicséretesen igyekeznek szorosabbá fűzni a kapcsolatot. — **Aradon** az október 6-iki gyászünnepekre küldöttségeket várnak a budapesti és kolozsvári egyetemek s a nagyváradi akadémia ifjúsága részéről is. — **Kolozsvár városa** budgetje a jövő évre nem igen kedvező képet mutat: vagy száz-ezer forintnyi olyan deficit mutatkozik, melynek a rendes forrásokban nincs fedezete. Félünk, hogy Deés is így lesz. — **Torontálmegyében** ujabban harmincznégy község magyarosította meg a nevét. — **Gyula városa** közgyűlése Kossuth Lajost egyhangulag díszpolgárrá választotta meg. — **Iparműkiállítás** nyílt meg Szászrégenben; gazdasági és iparcikkokban igen gazdag, legszebb a női kézimunkák osztálya. — **Klapka György** tábornok Budapestre érkezett s hosszabb időig marad ott. — **Kálnoky Gusztáv** külügyminiszter Friedrichsruhéból Bécsbe visszaérkezett; Bismarck herczeggel

folytatott tanácskozásai tárgyáról a külföldi s főképp az orosz sajtó sokat kombinál, de tudni persze nem tud semmit.

KÖZGAZDASÁG.

A só hatása.

Sokféle kísérletét tettek a praxisban e tárgyra vonatkozólag, de az eredmények többnyire egymásnak ellenmondók voltak. Különösen a következő hatások emeltetnek ki:

1. Az állatok vízszükséglete fokozódik.
2. Az emésztés elősegített.
3. A takarmány, kivált ha minőség tekintetében kissé megromlott, jobban kihasználható, a mennyiben ize javul.
4. Gyógyszerként hat.

Vegyük sorra ezen hatásokat.

A felvett só hatása gyakran nyilvánul az általa keltett szomjúságban, melynek aztán bővebb vízfelvétel a következménye. Száraz takarmánynál ez nagyon lényeges dolog, de nagyobb mennyiségű hig takarmányanyagoknál, vagy vízduztakarmánynál, pl. zöld takarmánynál: a nagymérvű vízelvezet káros hatással lehet a tápanyagok emészthetőségére. Ezért kerülendő a hizlalásnál sok só adagolása. A tejproductiora való hatás éppen a víz fokozódó felvételén alapul, mely kedvező hatással van a száraz, — de nem a zöld takarmánynál, a tej minőségére is; a tejproductio fokozódása tehát csak feltételes. Minthogy azonban a tejelő tehenek kivált istállóit takarmányozásnál rendszeren dus kalitartalmu takarmányt kapnak, s a kalisók a szervezetből konyhasót vonnak el: tehát a só hozzáadása nagyon is észszerű dolog.

A só másodrendben elősegíti az emésztést. De nem tanácsos e célra nagy adagokat juttatni az állatoknak, mert míg a kisebb adagok a fehérnyetetek emészthetőségét elősegítik, a túlnagy adagok azt megnehezítik, sőt a hizlalást meg is akadályozzák.

A konyhasó izgatja az emésztő mirigyeket. Már a szájban is fokozódik a nyál kiválasztása, s a gyomorban pedig a gyomornedvek, ami által aztán vegyileg kedvező hatású cserebomlás idéztetik elő.

Sertéseknél és juhoknál konyhasó hozzáadása után a takarmányhoz, az előbbinél az élősúly nagyobbodását tapasztalták, az utóbbinál azonban nem, s így tehát a siker még bizonytalan. A gyapju növéseire sincs a sónak közvetlen hatása, legfőlebb az által, hogy a gyapjuizzadás csekély fokozódása által a gyapjuszőrzet fénye és simasága emeltetik.

Lényeges befolyása van a sónak a rossz takarmány izessé-tételére és kihasználhatóságára. A só itt a fűszert helyettesíti, a mely által az állat étvágya növeltetik. Ép oly előnyösen hat a só a savanyu takarmánynak vermekben való készítésénél, amennyiben az erjedést lassítja. Oly takarmányanyagok, melyek az emésztési tevékenységet ellanyhítják, pl. répa, gyárihulladék, továbbá nehezen emészthető takarmányanyagok, pl. szemes élet, só hozzáadását teszik szükségessé. Azáltal, hogy rossz takarmányhoz sot adunk, az emészthetőbb és kevésbé ártalmas lesz ugyan, de semmi esetre se kifogástalan.

A só hatása mint gyógyszer, sok esetben érdemel figyelmet.

Étvágytalanságnál, a szőrzet rossz alkatánál, a tehenek meddőségénél mérsékelt adagokban hasznos. Azonkívül a só mint izgató, s feloszlató köztörő anyag is jó szolgálatot tesz hideg borogatásoknál.

Nagy adagokban azonban konyhasó-mérgezés állhat be. Ezt észlelték különösen juhoknál, melyeknek tetszésszerűen mennyiségben vetettek jászolukba konyhasót. A megbetegedés a nyak feltűnő merevségében, s a gyomor és bél gyulladásaiban jelentkezik. A konyhasó megvonása gyors gyógyulást idéz elő.

Mindenesetre tehát óvatosan kell eljárunk a só adagolásánál, s akkor a kívánt siker semmi esetre se fog elmaradni. Az eddig tet kísérletek azt bizonyították, hogy a legtöbb esetben az állatnál nagyobb termelő-képesség mutatkozott, ha eleendő konyhasót kaptak. A só nem élvezeti, hanem szükséges tápszer. Az összeg, amit a sóval való takarmányozásra költünk, bőven meghozza kamatjait.

HIVATALOS RÉSZ.

Szolnok-Dobokavármegye alispánjától.

Szám: 12,865—1888.

Hirdetmény.

Az igazoló választmány az 1889-ik évi legtöbb adót fizető megyebizottsági tagok névjegyzékét összeállítván, figyelmeztetem az érdekelt közönséget, hogy fennjelzett névjegyzék a mai naptól kezdődőleg egészen f. évi október hó 12-ig a megye székháza főjegyzői irodájában közszemlére lesz kitéve, melyet ottan a hivatalos órák alatt bárki megtekinthet.

A névjegyzék elleni felfolyamodványok fent kitűzött határidő alatt az igazoló választmányhoz beadhatók, azontul beadott felfolyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

Deés, 1888. szeptember 27-én.

Szarvadi Pál, kir. tan.-alispán.

Szolnok-Dobokavármegye alispánjától.

Szám: 12,045—1888.

Mindenik főszolgabírónak!

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága idei 32,690. sz. a. az erdélyi szegénysorsu baba-növendékek számára a kolozsvári tudományos egyetemenél az 1889. évi január hó 12-én kezdődő és 5 hónapig tartó bábaisági tanfolyamra, mely alatt az illetők 50 krajczárnyi — havonként egyenlő 15 frtnyi — előleges részletekben fizetendő napidíjban részesülnek, 24 ösztöndíjas állomást rendszeresítvén, felhívom a címet, hogy a pályázatot ezen állomásokra hatósága területén széles körben kihirdetni sziveskedjék s egyuttal odahasson, hogy baba-asszonnyal még nem bíró községekből minél megbízhatóbb s értelmesebb 20—40 éves nők jelentkezzenek.

A jelentkezők az ide /- alá csatolt kimutató rovatainak pontos betöltése mellett kellőleg felszerelt bélyegtelen folyamodványaik a folyó évi november hó 1-ig annál bizonyosabban terjesztendők be, mert a később bejövő folyamodványok tekintetbe nem vehetők.

Deésen, 1888. évi szeptember 12-én.

Szarvadi Pál, kir. tan.-alispán.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

DEMETER BÉLA

fűszer festék- és bórkereskedése
DEÉSEN.

Tisztelettel kívánom tudatni, hogy e piacon
1860. óta fennálló
üzletemet
újolag berendeztem
fűszerárúkkal

s miután áruimat eredeti piaczokról szereztem be,
azon helyzetben vagyok, hogy
a legjobb minőségű árukat
feltűnő olcsóságban adhatom.

Ajánlom magamat a n. érd. közönség becses
pártfogásába.
Demeter Béla.

Egy, vagy két szoba
bútorozva, vagy anélkül
bérbe kiadó.

Egy méter hasábos bükkfa házhoz
szállítva 2 frt.
Egy méter hántott cserfa házhoz
szállítva 1 frt 80 kr.
(215)3—3

2—3(224)

Pályázat.

A deési takarékpénztárnál önkéntes lemondás folytán üresedésbe jött könyvvezetői állásra ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak ezen 800 frt évi fizetéssel járó állásra pályázni kívánók, szakképzettségüket

s eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványait f. év november hó 1-ig alólirott igazgatóságához beadni.

Deés, 1888. szeptember 20-án.

Deési takarékpénztár igazgatósága.

A deési takarékpénztár

1888. év október hó 16-án d. u. 4 órakor

saját helyiségében tartja meg

rendkívüli közgyűlését.

TÁRGYAI:

1. Módosított alapszabályok felolvasása.
2. Kovács Mózes nyújtójazására vonatkozó előterjesztés.
3. Az ideiglenesen alkalmazott könyvvezetőre vonatkozó előterjesztés.
4. Indítványok.

A fennirt gyűlésre a t. cz. részvényeseket tiszteletteljesen fölhívja személyesen vagy meghatalmazottjaik által megjelenni.

Deés, 1888. szeptember hó 27-én.

A deési takarékpénztár igazgatósága.

Szám: 1456—1888. Áj. (229)1—2

Birtokeladási hirdetés.

Közhirre tétetik, hogy a folyó évben eladásra kijelölt a) kolozsi, szamosfalvi;

b) kis-somkúti, ködkei, kéri, alsó-csókai, mikolai, szépkenyerü-szent-mártoni;

c) radnotfájai, görgény-szent-imrei, görgény-sóaknai, görgény-üvegesúri és kásvai ingatlan állambirtokok és jogok eladása iránt a d. a) folyó évi október hó 29-én ezen kir. pénzügyigazgatóságnál, a d. b) 25-én a deési királyi adóhivatalnál és a d. c) 29-én a sz.

régeni kir. adóhivatalnál, mindenütt reggeli 9 órakor 10% bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok elfogadásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Érdekeltek megkeresésére az eladás tárgyát és árát tartalmazó hirdetések ezen kir. Pénzügyigazgatóság által megküldetnek.

A m. kir. Pénzügyigazgatóság

Kolozsvárt, 1888. szeptember 8-án

Szám: 4804—1888. tkvi.

(227)1—3

Árverési hirdetményi kivonat.

A deési kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy a szamosújvári Kiségitő Takarékpénztár végrehajtónak id. Márkovics István hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 800 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a deési kir. törvényszék (a deési kir. járásbíró) területén lévő, Mikeháza község határában fekvő, a mikeházai 97. sz. tjkönyvben A 1—58. 60—64. 66—115. és 117—133. rendszám alatt foglalt egész ingatlanokra 3625 frt, a mikeházai 7. számú tjkvben A. I. 21. 24. rendsz. egész ingatlanokra 193 frt és a 33. sz. tjkönyv A. 1. 2. rendszámából illető 463/2880-ad rész jutalékra 165 frtban az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888-ik évi december hó 10-ik napján délelőtt 9 órakor Mikeháza község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fog.

Arverezni szándékozik — végrehajtató kivételével — tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át keszpénzben, vagy az 1888. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A deési kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól, 1888. augusztus hó 25-én.

Németh János, kir. törvénzéki bíró.

Szamosvölgyi vasút igazgatóság.

3863. szám.

(230)1—2

Pályázati hirdetmény.

A szamosvölgyi vasút állomásán, a vendéglői üzlet bérletére ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik a vendéglői üzletet bérbe venni óhajtják, hogy ajánlatukat legkésőbb f. évi december hó 31-ig, alólirott üzletigazgatóságához nyújtásuk be, hol a vendéglői bérletére vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

A vendéglői 1—3 évre adatik bérbe, mely esetleg meghosszabítható.

Évi bér 200 frt, mely félévi részletekben előre fizetendő.

A vendéglői üzlethez következő helyiségek engedtetnek át: étterem, egy laksoba, konyha, kamara, fás-szin, padlás és pincze.

Az étteremben lévő butorok és felszerelések leltár szerint bérlőnek átengedetnek.

Deés, 1888. szeptember hó 24-én.

A szamosvölgyi vasút üzletigazgatósága.

Szám: 7412—1888.

(231)1—2

Pályázati hirdetmény.

A lemondás következtében megürült s 200 frttal javadalmazott macskamezői segédjegyzői állásra pályázatot nyitok.

A magyar nyelvben jártas s pályázni kívánó egyének képességei, honossági s születési bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérelmeket f. évi október 9-ig adják be hozzám. A választás október 11-én délután 3 órakor lesz Macskamezőn.

Magyar-Láposon, 1888. szeptemb. 24.

Vass Imre, főszolgabíró.

AZ ÉPÍTŐ NAGYKÖZÖNSÉG ÉPÍTŐMESTEREK ÉS FAKERESKEDŐK FIGYELMÉBE!

Mindennemü épületfát, deszkát, léczet, zsindelyt, sodrony- és zsindelyszeget, épületvasalást

DEÉSEN, NIK FERENCZ

czégem alatti raktáromban a legnagyobb mennyiségben készletben tartok és a lehető legjútányosabb árszámítás mellett ajánlok.

Nik Ferencz.

33—48(29)

Az idei jó szüret reményében ajánlom

KITŰNŐ MAROSMENTI ASZTALI BOROM

56 literes hordókban, literenkint csakis

16 krajczár.

A hordókat mint eddig is, vételárba számítom és azokat ugyan-ezen árban vissza is veszem.

Ugyanezen bor 1 literes palaczkokban

26 krajczár.

Palaczkokért 10 krajczár fizetendő, s ugyanannyiban visszavétetnek.

NIK FERENCZ.

34—48(29) 3—3